

การศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องการติดเชื้อ การรักษา และผลกระทบของผู้ติดเชื้อเอดส์ กลุ่มชายขอบชาย

วิไล ชินเวชกิจวานิชย์*

บทคัดย่อ

การศึกษาติดตามข้อมูลเชิงคุณภาพของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์กลุ่มชายขอบชายจำนวน 33 รายตั้งแต่พ.ศ. 2543 เรื่องการดำเนินชีวิต พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อ การดูแลรักษาการติดเชื้อและผลกระทบ วิธีการศึกษาใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบสอบถาม และการพูดคุยในลักษณะการให้การปรึกษาทั้งที่ มาพบกันโดยตรงและทางโทรศัพท์ การศึกษาพบว่าผู้ติดเชื้อทั้ง 33 รายติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่คือร้อยละ 55 (18 ราย) ตรวจการติดเชื้อเนื่องจากเกิดปัญหาสุขภาพ และต้อง ตรวจการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อหาสาเหตุหรือสมมุติฐานของโรค อีกร้อยละ 30 (10 ราย) ตรวจการติดเชื้อด้วยเหตุผล อื่นๆ เนื่องจากการใช้บริการหรือสถานการณ์ที่มีความจำเป็นต้องตรวจ เช่น การผ่าตัด การบริจาคโลหิต ตรวจ สุขภาพเพื่อสมัครงาน และเป็นความต้องการของผู้ให้การอุปการะเลี้ยงดูเป็นต้น มีผู้ติดเชื้อเพียง 5 รายที่ตรวจ การติดเชื้อเพราะตนหรือคู่มิ่พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์แบบเสี่ยง แต่มีผู้ติดเชื้อเพียง 14 รายที่ตัดสินใจกินยา ต้านไวรัสเพื่อรักษาการติดเชื้อ ผู้ติดเชื้อแต่ละคนมีเหตุผลของการกินยาหลายเหตุผลประกอบกัน เหตุผลส่วน ใหญ่ คือ เชื่อว่าจะช่วยรักษาชีวิต (ร้อยละ 50) ได้ยาฟรี (ร้อยละ 43) รองลงมาเพราะแพทย์/เพื่อนผู้ติดเชื้อ ด้วยกันแนะนำและเริ่มมีอาการป่วยที่เกี่ยวข้องกับเอดส์ (ร้อยละ 36 และ 29 ตามลำดับ) ผู้กินยาด้านๆทุกคนรู้ เจ็บใจการกินยาว่า ต้องกินอย่างต่อเนื่องทุกวันตลอดชีวิต ต้องเตรียมค่าใช้จ่ายเพื่อติดตามการรักษา และอาจ เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงปรารถนาจากยาได้ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาติดตามกลุ่มผู้กินยาด้านๆนี้พบว่า มี ผู้ป่วย 3 รายมีพฤติกรรมการกินยาที่ไม่ถูกต้อง รายที่หนึ่งกินยาพร้อมอาหารแทนการกินยาขณะท้องว่าง รายที่ สองจะหยุดยา 1 ครั้งทุก 3-4 วัน และรายที่สามรวมยาที่ต้องกิน 2 ครั้ง/วัน เป็น 1 ครั้ง/วัน ทั้ง 3 รายต้องการจะ ลดอาการข้างเคียงที่ไม่พึงปรารถนาจากยาด้านๆ และเพื่อปรับให้เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้สามารถ กินยาได้ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามมีผู้ป่วย 2 รายจาก 14 รายหยุดกินยา โดยรายที่หนึ่งหยุดกินยาหลังจากกินยา มานาน 4 ปีเนื่องจากทุกครั้งที่ยากินยาจะเท่ากับเป็นการย้ำเตือนว่าตนเป็นผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ ผู้ติดเชื้ออีกรายหยุด กินยาหลังจากกินยามานาน 8 ปีเพราะไม่สามารถจ่ายค่ายาได้อีกต่อไป การศึกษาติดตามเชิงคุณภาพตั้งแต่การ ติดเชื้อโรคเอดส์จนถึงการเข้าสู่กระบวนการรักษา และผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของผู้ติดเชื้อ จะเป็น ประโยชน์ต่อการวางแผนการป้องกันและการให้บริการรักษาที่กำลังขยายจำนวนผู้รับบริการยาด้านๆ ตาม นโยบายของรัฐ โดยการชี้แจงให้ความรู้และทำความเข้าใจเรื่องการถ่ายทอดเชื้อ การรักษาด้วยยาด้านๆกับผู้ ป่วยให้ชัดเจน การเตรียมผู้ป่วยให้พร้อมก่อนการเข้าสู่กระบวนการรักษา เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในกระบวนการรักษา ที่หวังให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

*สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย